

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE
„CAROL I”

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate

Dr. Constantin MOȘTOFLEI Alexandra SARCINSCHI

TIPURI DE MISIUNI ASUMATE DE ARMATA
ROMÂNIEI ÎN CADRUL ALIANȚEI
NORD-ATLANTICE ȘI IMPLICAȚIILE
PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL DESFĂȘURAT
ÎN UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE
„CAROL I”

Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”

București, 2005

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MOȘTOFLEI, CONSTANTIN

Tipuri de misiuni asumate de armata României
în cadrul alianței nord-atlantice și implicațiile pentru
învățământul desfășurat în Universitatea Națională
de Apărare „Carol I”/dr. Constantin Moștoflei,
Alexandra Sarcinschi. - București: Editura Universității
Naționale de Apărare „Carol I”, 2005

Bibliogr.

ISBN 973-663-293-8

I. Sarcinschi, Alexandra
355.45 (498+100):327.51 NATO

Apariția acestei publicații s-a realizat ca urmare a
grantului de cercetare nr. 1, cod CNCISIS 1179, cu titlul
„Raporturile dintre armată și societate în procesul integrării
europene și euroatlantice a României”, acordat de MEDC
prin CNCISIS.

© Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt
rezervate Universității Naționale de Apărare „Carol I”

- Lucrarea a fost discutată în ședința Consiliului
Științific al CSSAS

ISBN 973-663-293-8

CUPRINS

INTRODUCERE	5
CAPITOLUL I. DIVERSITATEA MISIUNILOR ARMATEI ROMÂNIEI	5
1. <i>Necesitatea criteriilor de clasificare a misiunilor armatei</i>	5
2. <i>Criterii de clasificare și tipuri de misiuni ale armatei</i>	8
CAPITOLUL II. TIPURI DE MISIUNI ASUMATE DE ARMATA ROMÂNIEI ÎN CADRUL ALIANȚEI NORD- ATLANTICE	22
CAPITOLUL III. IMPLICAȚII ALE MISIUNILOR ASUMATE DE ARMATA ROMÂNIEI ÎN CADRUL NATO PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL DESFĂȘURAT ÎN UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”	24
1. <i>Considerații generale</i>	24
2. <i>Posibile răspunsuri ale învățământului din UNAp</i>	26
CONCLUZII ȘI PROPUNERI	29
BIBLIOGRAFIE	31

INTRODUCERE

Misiunile armatei reprezintă un complex de activități și acțiuni legale încredințate acesteia de către societate, prin instituțiile abilitate ale statului, cu scopul de a apăra și promova, consecvent și sistematic, oriunde în lume, interesele naționale și pentru a-și îndeplini obligațiile internaționale referitoare la securitate și pace asumate, în mod voluntar, liber și conștient, de către țara noastră, cu respectarea normelor de drept intern și internațional. Armata României are de îndeplinit misiuni atât pe plan intern - apărarea independenței și suveranității, integrității teritoriale și unității statului, garantarea democrației constituționale, precum și de sprijin a autorităților locale/centrale și a populației în caz de urgențe -, cât și pe plan extern - misiuni umanitare, misiuni de apărare colectivă, misiuni de menținere, impunere sau de restabilire a păcii și altele prevăzute în Legea 42/2004 (privind misiunile pe care Armata României le execută în afara statului român). Toate aceste tipuri de misiuni vor genera implicații diverse și profunde și pentru procesul de învățământ din UNAp, care vor privi, în egală măsură, ofițerii-studenți și cadrele didactice. Schimbările de mentalitate referitoare la înțelegerea sensului real al misiunilor pe care Armata României le are de executat, atât în țară, cât și în afara ei, sunt o necesitate și se vor reflecta în percepțiile și atitudinile tuturor celor implicați în activitatea de învățământ.

CAPITOLUL I. DIVERSITATEA MISIUNILOR ARMATEI ROMÂNIEI

1. Necesitatea criteriilor de clasificare a misiunilor armatei

Criteriile de clasificare a misiunilor armatei permit înțelegerea dinamicii acestora, percepută ca proces complex și multidimensional. Totodată, utilizarea acestor criterii evidențiază influența decisivă a apartenenței României la NATO asupra naturii și conținutului misiunilor pe care le va îndeplini armata sa, împreună cu

armatele celorlalte state membre ale Alianței Nord-Atlantice, atât la pace, cât și în condiții de criză și război.

Cercetarea misiunilor armatei, din perspectiva unui set de criterii de clasificare a lor, este absolut necesară întrucât pune în evidență, fără echivoc, următoarele aspecte esențiale: 1) *evoluția concepției României privind apărarea și promovarea intereselor naționale* și prin intermediul activității instituției militare. Astfel, s-a trecut de la concepția potrivit căreia interesele naționale se apăra folosind armata doar în interiorul frontierelor de stat, la o concepție și atitudine moderne, preponderent active, care afirmă că interesele naționale se apăra și promovează, oriunde în lume, și prin activitatea armatei. Aici, se au în vedere atât diplomația militară, cât și întrebuintarea forțelor armate pentru prezervarea și promovarea intereselor naționale, împreună cu armatele celorlalte state membre ale Alianței Nord-Atlantice; 2) *caracterul complex al misiunilor armatei*. În prezent, armata îndeplinește o multitudine de misiuni deosebit de diversificate sub aspectul naturii, conținutului, duratei, locului de desfășurare etc. Complexitatea misiunilor încredințate armatei constă în: a) executarea lor în compunerea unor structuri militare multinaționale; b) desfășurarea lor în afara granițelor țării, într-un mediu dificil sub toate aspectele (climateric, socio-uman, geografic); c) durata relativ mare a acțiunilor (se pleacă în misiuni cu durata de șase luni de zile pentru fiecare structură deplasată în teatru); d) probabilitatea ridicată a rănirii sau a pierderii vieții de către combatanți pe timpul îndeplinirii misiunii; 3) *profesionalismul structurilor militare românești* ce participă activ, în diferite zone ale lumii, la executarea unor misiuni sub egida ONU, NATO și OSCE. La îndeplinirea misiunilor peste hotare sunt implicați numai militari de profesie - ofițeri, maiștri militari, subofițeri și militari angajați pe bază de contract. Militarii în termen, rezultat al conscripției, nu participă la astfel de misiuni. De altfel, România, din anul 2007, va renunța definitiv la metoda conscripției în recrutarea

personalului; 4) *prestigiul și autoritatea de care se bucură armata țării noastre* în lume, ca urmare a manierei în care a executat și execută misiunile umanitare, pe cele de realizare, menținere, impunere și construire a păcii încredințate de organizații internaționale (ONU) și regionale (OSCE); 5) *tendențele de evoluție atât a armatelor, cât și a misiunilor* ce se pot încredința acestora. Astfel, tot mai multe state trec de la armata de masă, fondată pe conscripție, la armata profesionistă, bazată pe voluntariat. În ceea ce privește misiunile, se trece tot mai mult de la *riposta hotărâtă*, ca răspuns la agresiunea militară asupra teritoriului național, la *acțiuni preventive*, prin care potențialul agresor este lovit înainte de a-și pune în aplicare planurile de cotopire sau de atac cu mijloace militare; 6) *trecerea de la apărarea individuală la apărarea colectivă*. Prin lărgirea Alianței Nord-Atlantice, apărarea colectivă devine o realitate pentru tot mai multe state, ceea ce se reflectă, într-o manieră corespunzătoare, atât în natura, cât și în conținutul misiunilor armatelor naționale ale statelor membre NATO; 7) *aparitia unor actori nonstatali* care fac obiectul unor misiuni ale armatei. Astfel, lupta împotriva terorismului internațional, promovat atât de unele organizații teroriste, cât și de unele state, care acordă sprijin moral, material și financiar acestora sau unor teroriști individuali, se poartă de către structuri militare naționale și coalitii internaționale. Practic, armata primește misiuni de luptă împotriva unor actori nonstatali, reprezentați, tocmai, de asemenea organizații sau grupări teroriste; 8) *sporirea cantitativă, dar mai ales calitativă a amenințărilor* la adresa securității naționale, zonale, regionale și globale. Crima organizată, traficul cu persoane, armament clasic și al armelor de distrugere în masă, precum și cel de droguri, terorismul internațional sunt amenințările cele mai frecvente la adresa securității statale, zonale, regionale și mondiale.

Răspunsul adecvat la asemenea amenințări îl constituie acțiunile preventive, ca efort concertat al forțelor armate naționale și ale structurilor militare ale alianțelor politico-militare.

2. Criterii de clasificare și tipuri de misiuni ale armatei

Printre criteriile ce se pot utiliza în clasificarea misiunilor armatei se află și următoarele: A) *„conținutul misiunilor”* (misiuni generale; misiuni speciale; misiuni ocazionale.); B) *„natura misiunilor”* (misiuni militare și misiuni nonmilitare); C) *„locul de îndeplinire”* (misiuni executate în țară și misiuni executate în afara frontierelor naționale); D) *„modul de executare”* (misiuni executate sub comandă națională; misiuni executate în compunerea unor coalitii multinaționale); E) *„caracterul misiunilor”* (misiuni tradiționale și misiuni noi); F) *„organizația sub egida căreia se execută misiunile”* de către structuri militare naționale și multinaționale (ONU, NATO, OSCE - misiuni de apărare colectivă, misiuni de securitate colectivă, misiuni umanitare); G) *„condițiile de îndeplinire a misiunilor”* (la pace, în situații de criză, în timp de război).

A. Potrivit criteriului **„conținutul misiunilor”** se disting: *misiuni generale; misiuni speciale și misiuni ocazionale.*

Misiunile generale se referă la garantarea suveranității, independenței și unității statului, integrității teritoriale a țării și democrației constituționale. Ele sunt clar definite în Constituția țării.¹ De fapt, aceste sarcini sunt universal valabile, ele nu fac referire la o anumită armată națională. Practic, aceste misiuni definesc rolul oricărei armate în societatea în care ființează. Ele nu diferă de la un stat la altul. De pildă, forțele armate ale SUA

¹ **Constituția României**, București, Editura All Beck, 2003, p. 34.

au ca misiuni generale, în principal, promovarea securității și apărarea țării, în fața oricărei amenințări, precum și descurajarea oricărei forțe armate statale și nonstatale care ar intenționa să atace teritoriul său național sau pe cel al aliaților săi². La rândul său, Spania afirmă că forțele sale armate au ca misiune generală de a apăra spațiul pe care statul își extinde suveranitatea sa, dar și locurile de interes național.³

Misiunile speciale ale armatei privesc, înainte de toate, implicarea semnificativă a acesteia, cel puțin pentru țara noastră, în garantarea democrației constituționale. Apoi, acest tip de misiuni se referă la participarea unor structuri militare naționale la executarea unor sarcini diverse, de natură militară sau nu, în afara frontierelor țării, acolo unde o cer atât interesele naționale, cât și obligațiile asumate de statul român prin tratate și convenții internaționale.

Misiunile ocazionale ale armatei sunt activități și acțiuni pe care aceasta le primește de la cei în drept sau și le asumă singură atunci când situația concretă din țară o cere. Aceste misiuni iau forma unei implicări active și consistente a unităților și subunităților militare în ajutorarea autorităților locale și a populației în caz de calamitate naturală (inundații, incendii devastatoare, cutremure de pământ puternice, viscole, alunecări masive de teren), catastrofe ecologice și în alte situații în care numai intervenția unor structuri specializate ale armatei poate rezolva problemele ivite în unele localități rurale și urbane ale țării. Și alte armate au astfel de misiuni. De exemplu, armata Belgiei, pe plan național, are printre misiunile sale prevăzută și asistența administrației publice și a populației

² General Richard MYERS, chef de l'état-major interarmées, La paix et la sécurité au XXI-e siècle: Le rôle des forces armées américaines, *Revue électronique du département d'Etat des Etats-Unis*, volume 7, nr. 4, decembre 2002, pp. 14-17.

³ Alain De NEVE, *Misiunile armatei Spaniei*, Politique de Defense, Serie 5, Espagne-Grece-Portugal, <http://www.mil.be/rdc/dsc/index.asp?LAN=F&PLACE=5>, pp.18-20.

în caz de interes public major și catastrofe naturale⁴. De fapt, toate armatele naționale își asumă asemenea misiuni, indiferent de mărimea, populația, puterea economică și militară a statului respectiv. Într-un fel și într-o măsură însemnată, acest tip de misiuni reflectă apartenența și legăturile intime ale instituției militare cu națiunea în care ea ființează. Cu alte cuvinte, se poate afirma că asemenea misiuni se socotesc naturale, normale, firești de către populația țării, întrucât derivă din statutul social al armatei naționale.

B. După criteriul „**natura misiunilor armatei**” se disting: misiuni militare și misiuni nonmilitare.

Din *prima categorie* fac parte: 1) apărarea teritoriului național în fața oricărei agresiuni militare; 2) participarea armatei naționale la alianțe și cadre de cooperare în materie de apărare (NATO) sau de securitate colectivă (ONU) și de cooperare (OSCE, care constituie un cadru privilegiat pentru coordonarea diverselor inițiative și contribuții ce concurează la securitate în Europa); 3) contribuția militară în vederea menținerii păcii și stabilității internaționale.

Misiunile nonmilitare includ o paletă largă de activități și acțiuni executate atât independent (adică sub comandă națională) de structuri militare naționale, cât și de structuri militare multinaționale. Printre acestea se află: *misiunile umanitare*; *misiunile de observare* în zone relativ instabile din punct de vedere militar, politic și social; *misiuni de reconstrucție a armatelor unor state* ce pășesc pe calea dezvoltării democratice; *diplomația militară*.

Misiunile umanitare, deși armata le îndeplinește atât pe teritoriul național, cât și în afara acestuia, totuși, nu sunt specifice acestei instituții. Evenimentele din Somalia și din fosta Iugoslavie, de exemplu, au arătat un angajament sporit al armatei în misiuni cu caracter umanitar, ceea ce este ceva relativ nou și suscită unele precizări. De fapt, armata participă

⁴ *Misiunile armatei Belgiei*, <http://www.irs-eu.org>, pp.12-15.

la acțiuni pur umanitare, în mod deosebit, în cazul unor catastrofe naturale. Misiunea armatei este să lupte împotriva instabilității și să asigure securitatea necesară ONG-urilor ce au ca activitate specifică ajutorul umanitar. Activitățile cu caracter umanitar nu corespund vocației armatei și nici mijloacelor de care ea dispune.⁵

Practic, armata se poate implica în acordarea ajutorului cu caracter umanitar, în afara teritoriului național, pe trei direcții principale: 1) instituția militară, prin capacitatea sa de reacție rapidă, organizare și autoapărare, poate asigura libertatea de acțiune a forțelor angajate în acordarea ajutorului umanitar și menținerea perimetrului de securitate, precum și protejarea culoarelor umanitare; 2) punerea la dispoziția ONG-urilor, angajate în activități umanitare, a infrastructurii pe care o posedă, în special, mijloacele de comunicație și de transport; 3) serviciul medical al armatei poate, prin personalul de specialitate de care dispune și în spitalele de campanie proprii, să acorde ajutorul calificat necesar populației civile traumatizate. Totuși, armata participă la activități de ajutor umanitar numai atunci când nu o poate face altceeva, întrucât acest tip de misiuni pune o serie de probleme în procesul de îndeplinire. Printre dificultățile executării acestora se numără și următoarele: **a)** misiunile umanitare nu sunt riguros definite; **b)** imprecizia mandatului poate da loc la interpretări diferite pe teren. Granița dintre asistența umanitară și menținerea păcii, în prezent, este tot mai vagă; **c)** armata nu dispune, în structura sa, de o unitate specializată în acordarea ajutorului umanitar. Este drept că polivalența militarului îi permite acestuia să acorde un ajutor umanitar, dar nu o face decât atunci când nu există altceeva care o poate face. Probabil, în viitor, având în vedere ponderea sporită a misiunilor umanitare ce se cer îndeplinite de diferite structuri militare naționale sau multinaționale, se vor

⁵ Jacques LANXADE, *Le rôle de l'armée dans l'action humanitaire*, <http://Xpassion.polytechnique.org/article/Xp7lanxa.html>

crea unități specializate, capabile să îndeplinească, cu profesionalism, astfel de sarcini; **d)** costurile acestor misiuni (cine le plătește și din ce fonduri). Practic, armata consumă din propriul buget atunci când participă la acțiuni umanitare, iar acesta în mai toate statele este unul atent elaborat și cu destinații foarte riguros definite; **e)** ajutorul umanitar comportă o parte aleatoare, în sensul că poate da roade în unele regiuni, iar în altele să se dovedească mai puțin eficace; **f)** ajutorul umanitar nu poate fi decât temporar. El trebuie urmat de un consistent ajutor economic și politic pentru a-l face eficace și semnificativ pentru stabilizarea regiunii respective. În acest context, armata ar fi chemată să prevină crizele care ar putea pune în pericol echilibrul realizat prin ajutorul umanitar acordat.

Misiunile de observator militar în diferite zone ale lumii se execută de către cadre militare aparținând Armatei României, în strictă conformitate cu mandatul încredințat de organizația internațională și/sau regională sub egida căreia se desfășoară activitatea de supraveghere. De regulă, în asemenea misiuni sunt selecționați ofițeri care îndeplinesc cumulativ cerințele impuse de organizatorul misiunii. Aceștia iau parte la executarea misiunii împreună cu militari ai altor armate și numai pe durata stabilită. Practic, ei observă dacă se respectă acordurile încheiate între părțile aflate anterior în conflict, iar constatările le raportează celor care gestionează criza respectivă.

Misiunile de reconstrucție a armatei unor state ce au ales calea dezvoltării democratice se execută sub mandatul unor organizații internaționale (ONU, NATO) și se referă la sprijinul uman (consilieri și instructori militari), material (armament, muniție, tehnică de luptă) etc. Un asemenea tip de misiune îndeplinește armata României în Afghanistan.

Diplomația militară reprezintă o altă modalitate de executare a unor misiuni de către armata unui stat. Ea constă

într-un ansamblu de activități și acțiuni efectuate de instituția militară, atât în țară, cât și peste hotare, pe baza unor tratate și acorduri bilaterale sau multilaterale încheiate cu diferite state, cu scopul de a spori încrederea și cunoașterea reciprocă, precum și pentru întărirea securității zonale, regionale și globale. Altfel spus, diplomația militară reprezintă un ansamblu de mijloace puse în mișcare într-o manieră sinergică între politica de apărare și politica externă, în vederea prevenirii și rezolvării conflictelor. Printre aceste activități se numără: 1) susținerea negocierilor și aplicarea acordurilor de control sau de reducere a armelor convenționale, nucleare, biologice, chimice, ca măsuri de încredere și de securitate; 2) activități de educație, de consiliere și de asistență a forțelor armate ale altor țări; 3) participarea la activități din cadrul Parteneriatului pentru Pace, ale NATO, ca și implicarea în acțiuni conduse de ONU și OSCE; 4) vizite ale unor delegații militare; 5) organizarea, în comun, de exerciții militare, aplicații tactice; 6) activitatea atașatilor militari, reprezentanților și membrilor echipelor de legătură.

C. După „*locul de îndeplinire a misiunilor*”, acestea pot fi: *misiuni executate în interiorul țării și misiuni îndeplinite în afara acesteia.*

La nivel național, misiunile armatei se referă, de regulă, la: apărarea suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării; garantarea democrației constituționale; ajutor umanitar populației afectate de seism, inundații, viscol, alunecări de teren; sprijin dat instituțiilor statului și autorităților locale în caz de urgențe civile. În ceea ce privește conținutul misiunii de apărare a suveranității și a independenței țării se cer făcute câteva precizări, având în vedere faptul că România este membră a unei alianțe politico-militare (NATO) și dorește să adere, cât mai curând posibil, la Uniunea Europeană. „În noul context strategic, statele-națiuni nu mai sunt singurele deținătoare ale suveranității. Trei evoluții vin să „mineze”

monopolul statului, în domeniul suveranității și independenței: 1) emergența procesului de integrare regională, al cărui model pare să fie Uniunea Europeană, consacră un drept supranațional, care se impune statelor și le limitează puternic autonomia de decizie; 2) preeminența mecanismelor de piață sustrage segmente importante de acțiune publică din puterea statelor; 3) limitele geografice ale statelor nu mai pot servi drept cadru al acțiunii și, prin urmare, de exercitare a atribuțiilor lor”.⁶ Prin urmare, sintagma „garantarea suveranității și independenței țării” este absolut necesar să fie redefinită în vederea explicitării dimensiunilor, coordonatelor și parametrilor lor în noul context european și mondial. Este drept, statele membre ale Alianței Nord-Atlantice dispun de suveranitate și independență, dar acestea sunt percepute prin prisma responsabilităților asumate, liber și voluntar, de către fiecare stat în parte. Practic, statele au renunțat la unele aspecte privind suveranitatea și independența lor, transferându-le organizațiilor la care au aderat, desigur, fără a-și pierde identitatea națională. În plus, astăzi, multe provocări, pericole și amenințări sunt transnaționale, dacă nu planetare. Dintre acestea, de exemplu, problemele privind ecologia, circulația persoanelor și ideilor, finanțelor, sănătatea și, desigur, lupta împotriva terorismului sunt esențiale și toate reclamă o foarte puternică coordonare, chiar, într-o viziune ideală, fuziunea lor într-o singură politică mondială.

În afara frontierelor naționale structurile militare românești pot primi și executa o gamă largă de misiuni. Astfel, acestora li se pot încredința: *misiuni în sprijinul păcii; misiuni umanitare; misiuni de poliție militară; misiuni de luptă împotriva terorismului internațional; misiuni de apărare colectivă*, ce decurg din statutul României de stat membru al Alianței Nord-Atlantice.

⁶ Vincent, PORTERET, *L'Etat-nation a l'épreuve du miroir de l'armée*, <http://www.afsp.msh-paris.fr/activite/salontez3/txt03/rtpporteret.pdf>

Misiunile în sprijinul păcii, potrivit documentelor ONU și OSCE, se referă atât la posibilitățile de prevenire a conflictelor, cât și la cele de restabilire a păcii, cuprinzând *diplomația preventivă, realizarea păcii* (peacemaking), *menținerea păcii* (peacekeeping), *impunerea păcii* (peace enforcement) și *construcția păcii* (peace building).⁷ De fapt, „operațiile în sprijinul păcii sunt operații multifuncționale, realizate în mod imparțial, în sprijinul unui mandat ONU sau OSCE, incluzând forțe militare și agenții diplomatice și umanitare desemnate pentru a realiza cerințe politice pe termen lung sau alte condiții specificate în mandat”.⁸

În literatura de specialitate se folosește conceptul „*operații în sprijinul păcii* (Peace Support Operations)”, care acoperă întreaga gamă definită separat până în prezent - *prevenirea conflictelor, realizarea, menținerea, impunerea și consolidarea păcii*. Militarii români se află angajați în diferite zone ale lumii la îndeplinirea unor asemenea misiuni. Astfel, sunt unitați și subunitați militare românești, precum și militari români care execută diverse misiuni în Afghanistan, Irak, Bosnia-Herțegovina, Kosovo.⁹

Armata României a îndeplinit *misiuni umanitare* (Somalia - spital de campanie, Bosnia-Herțegovina - activități de deminări și construcție de drumuri etc.) și, desigur, va mai îndeplini astfel de misiuni atunci când i se va cere de către organismele internaționale și europene abilitate.

Armata noastră execută *misiuni specifice poliției militare* în Afghanistan și Kosovo, contribuind la menținerea și asigurarea ordinii de drept în zona de responsabilitate încredințată de forurile internaționale sau europene abilitate.

⁷ Mihăiță CIOCAN, *Fenomenul militar contemporan. Analize și sinteze*, București, ARS DOCENDI, 2003, p. 92.

⁸ Lt. col. Dănuț MANTA, *Curs de operații multinaționale*, București, Editura AISM, 2002, p. 8.

⁹ *Observatorul militar*, nr. 18, 2003, p. 4.

Misiuni de luptă împotriva terorismului internațional, structuri militare românești execută atât în interiorul țării, cât și în afara acesteia. Pe plan național, armata participă la activități destinate prevenirii atacurilor teroriste, împreună cu alte instituții ale statului cu competențe sporite în acest domeniu de activitate. În afara țării, există militari români care participă, în cadrul coaliției multinaționale, la lupta împotriva terorismului internațional, de exemplu, în Irak.

Misiunile de apărare colectivă se execută de către Armata României în temeiul art. 5 al Alianței Nord-Atlantice, a cărei membră este și țara noastră.

D. După „*modul de executare a misiunilor*”, acestea se pot diviza în: *misiuni independente* (de regulă, se execută sub comandă națională); *misiuni în cooperare* cu alte instituții ale statului cu atribuții în domeniul securității naționale și apărării țării; *misiuni în cadrul unor coaliții internaționale* (împreună cu structuri militare aparținând altor state, fie cele care sunt membre ale NATO, fie state cu care România are tratate de colaborare militară).

Armata României poate executa *misiuni*, în mod *independent*, atât pe teritoriul național, cât și în afara acestuia. Acestea se referă la: *apărarea individuală* (pe uscat, în aer și pe apă) a teritoriului național împotriva oricărei agresiuni militare; *apărarea colectivă* (se are în vedere calitatea statului român de membru al NATO); *acțiuni de limitare și înlăturare a efectelor calamităților naturale și accidentelor ecologice*.

Ca *misiuni* executate în *colaborare cu alte instituții* ale statului cu competențe în domeniul securității naționale și apărării țării pot fi: 1) garantarea democrației constituționale; 2) menținerea și restabilirea ordinii de drept în situații critice și de criză socială; 3) misiuni umanitare în caz de necesitate; 4) combaterea crimei organizate, a acțiunilor teroriste întreprinse pe teritoriul național. Totodată, structuri militare românești pot executa diferite misiuni peste hotare acționând împreună cu

unități și subunități militare ale altor state, constituite sub forma unei *coaliții internaționale*. În acest sens, un exemplu îl poate reprezenta participarea unor unități militare românești la îndeplinirea de diferite misiuni în Afghanistan și Irak. Este evident că datorită statutului României de membru al Alianței Nord-Atlantice, armata sa este și va fi angajată în misiuni ce privesc apărarea colectivă, lupta împotriva terorismului internațional etc., pe care le va îndeplini împreună cu armatele altor state partenere. Totodată, structuri militare românești pot lua parte la operații militare în cadrul unor coaliții ad-hoc.

E. În conformitate cu „*caracterul misiunilor*” se deosebesc: *misiuni tradiționale* și *misiuni noi*.

Misiunile tradiționale se referă la activități cum ar fi: 1) garantarea suveranității, independenței, integrității teritoriale și unității țării. Aceasta presupune ca armata să fie gata, în orice moment, să dea riposta convenită oricărei agresiuni militare venită din partea altui stat sau grup de state; 2) cooperarea cu instituțiile statului și cu autoritățile locale în caz de urgențe civile; 3) colaborarea cu instituțiile statului cu atribuții în combaterea terorismului, traficului cu persoane, cu droguri, cu arme etc.; 4) pregătirea populației, a economiei și a teritoriului pentru apărare, potrivit prevederilor legii în materie; 5) garantarea democrației constituționale.

Misiunile noi derivă din noul context european și mondial. Astfel, România, prin calitatea de membru al NATO, va avea de îndeplinit misiuni de apărare colectivă, în conformitate cu prevederile art. 5 al Alianței. Totodată, structuri militare românești vor participa activ la misiuni de realizare, menținere, impunere sau consolidare (construcție) a păcii și la misiuni umanitare, împreună cu armatele altor state. De asemenea, Armata României va continua să activeze pe linia Parteneriatului pentru Pace, ca modalitate de sporire a încrederii între state, printr-o mai bună cunoaștere reciprocă.

În plus, implicarea activă în lupta împotriva terorismului internațional este o sursă a noului tip de misiuni pe care armata le poate îndeplini, desigur, în cadrul unor structuri militare multinaționale, sub egida NATO sau ONU. Bineînțeles, armata desfășoară acțiuni de luptă – de prevenire și activități concrete, specifice - împotriva terorismului individual și/sau produs de organizații teroriste și pe teritoriul național.

În același timp, în ultima vreme, NATO preconizează desfășurarea de misiuni preventive de către forțele armate ale statelor membre. „Prevenirea, ca misiune a forțelor armate, își propune următoarele: 1) întărirea eforturilor naționale și ale Alianței Nord-Atlantice în materie de neproliferare, utilizarea instrumentelor diplomatice și financiare pentru a evita ca tehnologia armelor de distrugere în masă să nu cadă în mâini indezirabile; 2) necesitatea ca forțele armate să fie echipate ținând seama de mediul cu arme de distrugere în masă; 3) fiecare beligerant să fie făcut să înțeleagă ce avantaje ar obține din întrebuințarea armelor chimice, bacteriologice și nucleare. Important este că prevenirea nu presupune folosirea obligatorie a forței militare ofensive. Totuși, o națiune nu trebuie să aștepte să fie atacată pentru a acționa. Dreptul internațional recunoaște acest lucru, mai ales, astăzi, când întrebuințarea armelor de distrugere în masă nu mai este apanajul statelor sau al alianțelor politico-militare, ci există posibilitatea ca actori nonstatali (teroriști individuali, grupări sau organizații teroriste internaționale) să ajungă în posesia unor asemenea mijloace de luptă letale cu care să amenințe diferite state sau grupuri de state”¹⁰.

Și alte state membre ale NATO vorbesc despre caracterul preventiv la misiunilor forțelor lor armate. Astfel, din totalul de șase misiuni, ale armatelor Franței și Germaniei, numai una se referă la apărarea națională, celelalte privesc gestiunea preventivă și eficace a crizelor, prevenirea riscurilor

¹⁰ General Richard MYERS, *op. cit.*

de orice natură, care ar putea să pună în discuție interesele lor vitale sau interesele lor de securitate.¹¹ Prin urmare, misiunile noi, din afara frontierelor naționale, cu caracter preventiv, sunt cele mai numeroase, în prezent, la toate armatele statelor membre ale Alianței Nord-Atlantice.

În concluzie, se poate afirma că, în stabilirea, de către cei în drept, a noilor sarcini ale armatei țării noastre, se pornește de la realitatea actuală, potrivit căreia securitatea națională și promovarea intereselor statului român se asigură, de acum înainte, și prin executarea de misiuni, pe de o parte, în afara frontierelor naționale și în spațiul de competență al Alianței Nord-Atlantice. Pe de altă parte, se are în vedere noul mediu strategic, apărut după încheierea Războiului Rece, ce se caracterizează printr-o mare complexitate și o importantă incertitudine în raport cu lumea bipolară și cu certitudinile sale relative. În prezent, nu mai sunt amenințări cu claritate identificabile, dar există o multitudine de riscuri și pericole la care se poate răspunde adecvat doar prin măsuri comune de securitate și cu caracter preventiv.

F) După criteriul „*organizația internațională sau europeană*” sub egida căreia se execută misiunea sunt: *misiuni sub egida ONU; misiuni conduse de NATO; misiuni sub egida OSCE.*

În general, sub egida ONU se execută misiuni de menținere, impunere sau restabilire a păcii și misiuni umanitare. Analiza gestionării de către ONU a evenimentelor din Kosovo a pus în evidență necesitatea ca această organizație internațională să posede o structură capabilă să intervină prompt și eficace în crizele interne, acolo unde se concentrează din ce în ce mai mult grave atrocități, prin care drepturile

¹¹ *Adoption d'un concept franco-allemand en matière de sécurité et de défense - Consultations franco-allemand de Nuremberg, 9 décembre 1996, p.3, <http://www.france.diplomatie.fr/actu/articolas.asp?ART=30243-45k>*

fundamentale ale omului și norme de drept internațional sunt nesocotite.

Totodată, se impune ca operațiilor de menținere a păcii să li se imprime un nou suflu de vitalitate și eficacitate, prin redefinirea mandatelor în funcție de realitățile din teren și alocarea de resurse suficiente. Aceasta pentru ca soldații păcii, ce acționează pe temeiul unui mandat al ONU, pe de o parte, să poată să se achite de sarcinile lor, cu profesionalism și eficacitate. Pe de altă parte, aceștia trebuie, datorită regulilor de angajament, să fie în măsură să se apere pe ei și pe ceilalți participanți la misiune, precum și să execute mandatul împotriva celor care revin asupra angajamentelor pe care le-au luat în virtutea acordului de pace sau care, în alt mod, caută să-i aducă atingere prin violență¹². În același timp, se cere ca militarii care acționează sub egida ONU, așa-numitele „cășți albastre”, să fie împuterniciți să folosească forța atunci când se găsesc în fața unor oameni care fac puțin caz de dreptul umanitar. Actuala imparțialitate a forțelor ONU s-a dovedit ineficace pentru menținerea păcii în unele zone ale lumii.

Anumite măsuri de securitate și apărare colectivă se realizează prin executarea de *misiuni* de către structuri militare naționale *sub conducerea Alianței Nord-Atlantice*. Astfel, lupta împotriva terorismului internațional se desfășoară de către o coaliție multinațională, formată din forțe militare ale statelor membre NATO.

OSCE, ca organizație europeană, are menirea de a contribui la dezvoltarea securității și cooperării, la nivel continental. Ea constituie un instrument diplomatic preventiv, de gestionare a crizelor și de menținere a păcii. În atingerea obiectivelor sale, poate face apel și la personal militar calificat, care va acționa în calitate de observatori în zonele stabilite.

¹² Lt. col. Richard GIGUERE, *De la résurgence de l'armée*, <http://cdacda.ca/symposia/2000/giguere.htm>

G. În conformitate cu criteriul „*condițiile de înfăptuire a misiunilor*” pot fi: *misiuni în timp pace; misiuni în situații de criză; misiuni ale armatei la război*. Misiunile armatei în timp de pace au un rol decisiv în descurajarea potențialilor agresori care ar atenta la interesele naționale ale statului român. Ele cuprind: 1) pregătirea structurilor sale (efective, armament, tehnică de luptă etc.) pentru respingerea unei agresiuni executate prin surprindere; 2) adaptarea organizatorică în vederea integrării în structurile de securitate europene și euro-atlantice; 3) participarea la operații militare multinaționale altele decât războiul; 4) cooperarea militară internațională. *Misiunile armatei în situații de criză* se referă la participarea acesteia, împreună cu celelalte organisme stabilite prin lege, la apărarea valorilor democrației constituționale, pe de o parte, și la acțiuni de limitare și înlăturare a efectelor calamităților naturale, accidentelor și catastrofelor pe teritoriul național, pe de altă parte. Ele includ activități precum: 1) prevenirea declanșării unor acțiuni destabilizatoare; 2) neutralizarea elementelor terorist - diversioniste și a altor formațiuni ilegale înarmate; 3) zădărnicierea încercărilor de blocare a unor căi de comunicații spre anumite obiective; 4) stoparea traficului cu armament și muniții; 5) deblocarea unor obiective politico-administrative sau economico-sociale, controlate ilegal de forțe ostile; 6) realizarea siguranței strategice la frontieră și la obiective de importanță vitală. *Misiunile armatei la război* se referă la respingerea acțiunilor militare în forță și limitarea efectelor inițiale ale agresiunii, precum și la victoria militară asupra agresorului care acționează în spațiul de interes strategic al României. În plus, țara noastră, ca membră NATO, va acționa în cadrul apărării colective, potrivit art. 5. al Organizației, atunci când un stat din Alianță va fi atacat de forțe armate ale altui stat sau ale unei grupări de state.

CAPITOLUL II. TIPURI DE MISIUNI ASUMATE DE ARMATA ROMÂNIEI ÎN CADRUL ALIANȚEI NORD-ATLANTICE

În general, Armata României are de îndeplinit următoarele tipuri de misiuni: „contribuția la securitatea țării pe timp de pace, apărarea României și a Alianților săi, promovarea stabilității regionale și globale, inclusiv prin utilizarea diplomației apărării, sprijinirea instituțiilor statului și a autorităților locale în caz de urgențe civile”.¹³

Prin urmare, armata țării noastre, în cadrul NATO, își poate asuma misiuni ce țin de „apărarea aliaților săi”, adică de apărare colectivă, potrivit art. 5 al Tratatului de la Washington, și misiuni diverse în care Alianța Nord-Atlantică se implică atât la cererea ONU, cât și independent, când interesele sale o impun.

În calitate de misiuni de apărare a aliaților săi, Armata României participă activ la toate acțiunile ce privesc apărarea colectivă și în care, în mod tradițional, NATO se angajează când unul sau mai multe state membre ale sale sunt atacate de către un alt stat, grup de state sau o altă alianță politico-militară. În acest scop, România dispune de forțe robuste, moderne, interoperabile, capabile să ducă operații de apărare colectivă, departe de teritoriul național și să se autosustină în lipsa sprijinului națiunii-gază. Aceste forțe sunt de mai multe tipuri, după destinația lor, și anume: forțe care acționează sub comanda NATO; forțe destinate NATO și UE; forțe nominalizate pentru NATO și alte forțe pentru NATO.

Misiunea denumită „apărarea României și a aliaților săi” se referă la: 1) *respingerea unei agresiuni armate împotriva României sau a Alianților săi*, în cadrul apărării colective a NATO. În cazul unei agresiuni armate împotriva țării noastre, armata acționează pentru respingerea acesteia,

¹³ *Carta Albă a securității și apărării naționale*, București, 2004, p. 30.

beneficiind de sprijin din partea aliaților, în baza Tratatului de la Washington. În acest scop, accentul se pune pe forțele destinate pentru sprijin și apărare, forțe cu un nivel ridicat al capacității operaționale, cu capabilități adecvate, cu autosusținere în teatru, capabile să acționeze întrunit sub comandă națională sau NATO. În situația în care un stat membru al NATO este obiectul unei agresiuni armate, România intervine militar cu forțe adecvate, potrivit responsabilităților asumate prin aderarea la această Alianță; 2) *sprijinul pentru asigurarea funcționării instituțiilor guvernamentale și a protecției populației*. Practic, Armata României acordă sprijin instituțiilor abilitate ale statului pentru asigurarea continuității capacităților vitale de comunicații și protecția elementelor de infrastructură, precum și a obiectivelor economice cu grad ridicat de risc bacteriologic, chimic, radiologic sau nuclear. De asemenea, armata acordă sprijin pentru protecția transporturilor terestre, aeriene, maritime și fluviale. Acest tip de misiune se îndeplinește, de regulă, în condiții de criză sau la război.

Pe lângă misiunea de bază, menționată mai sus, Alianța Nord-Atlantică execută și alte *misiuni de natură militară și nonmilitară*. În calitate de *alte misiuni militare* se află: prevenirea conflictelor; separarea forțelor prin interpunerea între forțele beligerante; sprijin umanitar; evacuarea civililor; securizarea unor state (vezi cazul Afghanistanului). Unele dintre astfel de misiuni se execută de NATO, la cererea ONU sau OSCE, cu autorizarea lor de Consiliul Nord-Atlantic. Solicitarea de implicare a Alianței poate fi făcută de o națiune membră sau Secretarul General NATO pe baza cererii de la Națiunile Unite, OSCE sau a unui partener din Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic. Ca misiuni realizate prin *acțiuni militare altele decât războiul* se numără: controlul armamentelor; combaterea terorismului; implementarea de sancțiuni/operații maritime de interceptie; implementarea zonelor interzise; asigurarea libertății de navigație și survol;

asistență umanitară (cu precizările făcute anterior, la subcapitolul 2.2., litera B); operații în sprijinul autorităților civile interne (vezi cazul Irak); operații pentru evacuarea necombatanților; operații în sprijinul păcii (vezi subcapitolul 2.2., litera C); operațiile de salvare-evacuare; demonstrațiile de forță; loviturile și raidurile (vezi cazul Iugoslavia); sprijinul insurecției. În concluzie, se poate afirma că Armata României execută întreaga gamă de misiuni enumerate în subcapitolul 2.2., în calitate sa de membră cu drepturi depline a NATO, statut pe care țara noastră îl are din martie 2004.

CAPITOLUL III. IMPLICAȚII ALE MISIUNILOR ASUMATE DE ARMATA ROMÂNIEI ÎN CADRUL NATO PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL DESFĂȘURAT ÎN UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”

1. Considerații generale

Statutul de membru NATO obligă România la asumarea unor noi responsabilități pentru dezvoltarea unei securități durabile pe continentul european, în condițiile creșterii interdependențelor, oportunităților, dar și a riscurilor la nivel mondial. Practic, aceste obligații se traduc prin tipuri noi de misiuni pe care armata țării noastre și le asumă voluntar și conștient.

În acest context, armata a intrat într-un amplu proces de transformare, având ca obiectiv principal crearea unor forțe flexibile, mobile, eficiente și capabile să-și asume sarcini sporite în managementul crizelor, apărarea colectivă și în operațiile de combatere a terorismului.

Circumscriș acestui obiectiv și în concordanță cu noile reglementări în domeniului învățământului, menite să asigure alinierea la standardele europene, procesul de formare și

dezvoltare profesională a personalului militar trebuie să cunoască transformări structurale și de conținut.

În plus, tipul de misiuni pe care Armata României le va îndeplini în cadrul NATO vine să accentueze nevoia de adaptare flexibilă a învățământului din Universitatea Națională de Apărare „Carol I” la noile exigențe de pregătire a ofițerilor.

În acest sens, este evident că tipul de misiuni asumate de Armata României în cadrul Alianței Nord-Atlantice are implicații ce se pot aprecia ca fiind *multiple, profunde, punctuale și integrale* pentru învățământul desfășurat în Universitatea Națională de Apărare „Carol I”. Caracteristica „multiple” se referă la paleta largă a schimbărilor necesare a fi îndeplinite pe toate palierele organizatorice, educaționale, de resurse umane, de dotare materială etc. ale UNAp, pentru ca desfășurarea învățământului să fie compatibilă cu tipul misiunilor asumate de Armata României, ca stat membru NATO, și nu numai. Atributul „profunde” privește dimensiunea transformărilor produse în fiecare componentă a procesului de învățământ din UNAp, în conformitate cu tipul de misiuni pe care structuri militare românești le pot îndeplini, în prezent. Trăsătura „punctuale” a implicațiilor menționate definește concretețea schimbărilor ce se cer a fi îndeplinite în învățământul din UNAp, potrivit exigențelor impuse de noile misiuni pe care Armata României le poate îndeplini, ca stat membru al Alianței Nord-Atlantice. Aprecierea că implicațiile analizate sunt „integrale” se referă la faptul că transformările ce se impun a fi aduse desfășurării învățământului din UNAp se manifestă ca un sistem deschis, dar, coerent articulat. În alți termeni, schimbările ce vor interveni în desfășurarea învățământului din UNAp privesc nu doar aspecte organizaționale, materiale, de metode de transmitere –însușire a cunoștințelor etc., ci și componentele sociale și psihosociale ale întregii activități universitare. Practic, aici se cer avute în vedere *caracteristicile mediului* (natural, social, cultural)

posibil de executare a misiunilor de către Armata României, împreună cu armatele celorlalte state membre ale NATO, *proprietățile grupurilor militare* (mărime, coeziune, climat, conformitate, eficacitate, tradiții, relații interpersonale), *tipul de comandă* (națională sau multinațională) concret sub care se desfășoară activitatea.

2. Posibile răspunsuri ale învățământului din UNAp

Printre implicațiile generate de tipul de misiuni, pe care armata țării noastre și le asumă în sânul Alianței, asupra desfășurării învățământului din UNAp se află: *schimbările produse atât în structura organizatorică a UNAp, cât și în procesul de învățământ; refacea programelor analitice; reducerea volumului de ore destinate cursurilor obligatorii din planul de învățământ, prin stabilirea numărului și definirii disciplinelor de studiat; introducerea unor cursuri opționale; stabilirea structurii optime a disciplinelor ce vor fi studiate.*

Schimbările în structura organizatorică a UNAp se referă la adoptarea unui nou stat de organizare în Universitate. Astfel, de la 12 catedre, câte erau în anul universitar 2003-2004, s-a ajuns la 8, în prezent. În același timp, catedrele au posibilitatea să lucreze cu șefii structurilor pentru întocmirea planurilor de învățământ. Totodată, cadrele didactice de la o catedră predau la toate cursurile din Universitate. În acest mod, diseminarea cunoștințelor se face la fel cu toate categoriile de cursanți. La stabilirea planului de învățământ și a programei analitice s-a ținut seama de faptul că absolvenții Universității vor participa activ la executarea de misiuni sub comandă NATO. Pentru a răspunde nevoilor reale de cunoaștere ale ofițerilor-studenți și, bineînțeles, și ale celorlalți cursanți, în programa analitică a disciplinelor științifice au fost implementate în conținutul temelor elemente care se cer în Alianță. Printre acestea se află și următoarele: *proceduri de*

lucru de stat major comune, folosirea standardelor operaționale în activitatea de stat major, doctrine NATO, norme de întreținere a forțelor, însușirea limbii engleze la nivelul de cunoaștere cerut prin normele în vigoare. Un loc aparte au dobândit în ultima vreme ceea ce poartă denumirea de „lecții învățate”, care vin cu informații de ultimă oră privind executarea concretă a unor misiuni tip NATO de către structuri militare românești în diferite teatre de operații. Aceste lecții permit optimizarea activității proprii, pe temeiul observațiilor și disfuncționalităților cu care s-au confruntat în situații asemănătoare în teatrele de operații, atât structuri militare românești, cât și ale celorlalte state membre ale Alianței Nord-Atlantice.

De asemenea, s-a intervenit sistematic și consistent și asupra modului în care s-au conceput, organizat și desfășurat activitățile didactice, cum ar fi exerciții și aplicații tactice pe hartă și/sau în teren. Și în acest caz, s-au avut în vedere principiile, normele, standardele și regulile utilizate în Alianță pentru conceperea și desfășurarea unor astfel de activități de pregătire profesională a personalului armatei.

Un efort suplimentar s-a făcut pe linia dotării materiale a Universității, mai ales în domeniul tehnicii de calcul. Așa cum în NATO personalul utilizează în mod curent PC-ul pentru soluționarea problemelor de serviciu, la fel și ofițerii-studenți și ofițerii-cursanți au fost determinați să facă apel la acest gen de tehnică modernă în rezolvarea sarcinilor didactice curente și de perspectivă. O altă schimbare din UNAp, cerută de participarea militarilor români la executarea unor misiuni în cadrul Alianței Nord-Atlantice, a fost cea referitoare la cunoașterea limbii engleze. Astfel, în Universitate există cursuri care se predau și seminarizează folosindu-se limba engleză ca mijloc de comunicare. De altfel, existența Departamentului și a catedrei de limbi străine în structura Universității dovedesc importanța acordată studierii și, mai ales, însușirii limbii engleze de către

ofițerii-studenți și ofițerii-cursanți. Dar, consecința cea mai importantă pe care tipul de misiuni asumate de Armata României în cadrul Alianței o impune este, într-un fel și într-o anumită măsură, *rezultanta tuturor implicațiilor* menționate anterior, ce reprezintă *schimbarea produsă în cultura militară*. Important este acum, mai mult ca oricând, să se schimbe modul de a gândi al personalului armatei țării noastre. Practic, întreg personalul ar trebui să gândească flexibil, să fie inovator și să nu se teamă să-și asume riscuri acolo unde este cazul. În acest context, rolul Universității sporește ca însemnătate. Aceasta trebuie, prin modul în care concepe, organizează și desfășoară activitățile didactice, să deprindă ofițerii-studenți și ofițerii-cursanți cu o manieră nouă, flexibilă de a privi lumea, care să-i facă capabili să se adapteze rapid și fără disfuncționalități la mediul complex în care vor avea de executat diverse misiuni din partea NATO, atât sub comandă națională, cât și multinațională. De fapt, aici este vorba de menirea Universității de a forma lideri militari veritabili¹⁴. Totodată, pornind de la tipurile de misiuni asumate de Armata României în calitatea sa de membru al Alianței Nord-Atlantice, Universitatea Națională de Apărare „Carol I” în desfășurarea învățământului ar trebui să aibă permanent în vedere formarea unor comandanți care să gândească deschis asupra sarcinilor ce le revin și a modului de rezolvare a acestora. În acest sens, Universitatea, prin întregul proces de învățământ desfășurat, are menirea de a învăța și de a forma deprinderi tuturor ofițerilor-studenți de a-și asuma voluntar, liber și conștient riscurile adecvate acțiunilor lor.¹⁵ În acest context, se cuvine menționat că, pe câmpul de luptă, au succes acei comandanți care se dovedesc inovatori, adică cei care au capacitatea de a se adapta rapid și optim la noile condiții ivite pe timpul executării unei misiuni tip NATO.

¹⁴ Vezi *Lideri militari veritabili*, <http://www.presamil.ro/OM/2004/48/pag.%205.htm>

¹⁵ Vezi *Cheia transformării - schimbarea culturii militare*, <http://www.presamil.ro/OM/2004/pag.%204.htm-26k>

CONCLUZII ȘI PROPUNERI

Calitatea României de membru al Alianței Nord-Atlantice face ca armata sa să participe la o serie de misiuni noi, în afara frontierelor naționale. Aceste misiuni privesc atât apărarea colectivă, conform art. 5. al Tratatului de la Washington, cât și alt tip de misiuni în care NATO, ca alianță politico-militară, se angajează, fie din proprie inițiativă, fie la solicitarea ONU.

Toate tipurile de misiuni pe care Armata României le poate îndeplini, în prezent și în viitor, își pun amprenta pe desfășurarea învățământului din Universitatea Națională de Apărare „Carol I”. Aceasta întrucât „produsele” sale - ofițerii absolvenți ai Universității și ai unor cursuri de dezvoltare profesională din cadrul acesteia - sunt și vor fi cei care vor face parte atât dintre comandanții și ofițerii de stat major participanți direcți la astfel de misiuni, cât și dintre ofițerii care vor instrui efectivele militare în țară.

Implicațiile tipului de misiuni executate de structuri militare românești peste hotare, sub comandă NATO, asupra desfășurării învățământului din Universitate cuprind o paletă largă de aspecte - de la cele organizaționale la cele de conținut concret al temelor predate-învățate la clasă. Unele măsuri de adaptare a activității Universității la cerințele noilor misiuni îndeplinite de Armata României, după ce țara noastră a devenit membru al Alianței Nord-Atlantice, țin de competența sa, altele privesc beneficiarul „produselor” Universității, adică SMG și categoriile de forțe.

Un rol important tind să dobândească așa-numitele „lecții învățate”, care pot fi simultan: o sursă de informații privind mediul de executare a misiunilor, formele de luptă folosite, specificul zonei de derulare a acțiunilor militare sau/și nonmilitare; o legătură de tip feed-back între participanți la misiuni specifice NATO și Universitatea Națională de Apărare

„Carol I”; un algoritm de evitare a erorilor comise de alți participanți la asemenea misiuni. De fapt, este vorba de a vedea cum au acționat alte structuri militare într-o situație dificilă sau alta (de regulă, atipică) din teatrul de operații și cum au ieșit din aceasta. O astfel de „lecție învățată” va putea fi folosită dacă situația se va repeta și în cazul executării unor misiuni de către efective românești, acestea știind să răspundă adecvat provocării respective, fără a mai căuta soluții ce sunt deja verificate și validate practic.

Implicațiile noului tip de misiuni executate de Armata României asupra învățământului din Universitate privesc și schimbarea mentalității comandanților și a celorlalți ofițeri, absolvenți ai săi sau ai unor cursuri de dezvoltare profesională, în domeniul asumării riscurilor și inovației în luptă.

BIBLIOGRAFIE

1. Mihăiță CIOCAN, **Fenomenul militar contemporan. Analize și sinteze**, București, ARS DOCENDI, 2003
2. **Constituția României**, București, Editura All Beck, 2003
3. **Carta Albă a securității și apărării naționale**, București, 2004
4. *Cheia transformării-schimbarea culturii militare*, <http://www.presamil.ro/OM/2004/pag.%204.htm>-26k
5. Lt. col. Richard GIGUERE, De la résurgence de l'armée, <http://cda-cdai.ca/symposia/2000/giguere.htm>
6. *Lideri militari veritabili*, <http://www.presamil.ro/OM/2004/48/pag.%205.htm>
7. Lt. col. Dănuț MANTA, **Curs de operații multinaționale**, București, Editura AISM, 2002
8. General Richard MYERS, Chef de l'état-major interarmées, La paix et la sécurité au XXI-e siècle: Le rol des forces armées américaines, în *Revue électronique du département d'Etat des Etats-Unis*, volume 7, nr.4, decembre 2002
9. *Misiunile armatei Spaniei*, <http://www.mil.be/rdc/dsc/index.asp?LAN=F&PLACE=5>
10. *Misiunile armatei Belgiei*, <http://www.irs-eu.org>
11. Jacques LANXADE, *Le rôle de l'armée dans l'action humanitaire*, <http://Xpassion.polytechnique.org/article/Xp7lanxa.htm>
12. *Observatorul militar*, nr. 18, 2003
13. Vincent, PORTERET, *L'Etat-nation a l'épreuve du miroir de l'armée*, <http://www.afsp.ms.paris.fr/activite/salontez3/txt03/rtpporteret.pdf>

EDITURA UNIVERSITĂȚII NAȚIONALE DE APĂRARE
„CAROL I”

Redactor: Corina VLADU
Tehnoredactor: Mirela ATANASIU

Bun de tipar: 19.12.2005
Hârtie: A3 Format: A5
Coli de tipar: 2 Coli editură: 1

Lucrarea conține 32 de pagini
Tipografia Universității Naționale de Apărare „Carol I”

CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ȘI SECURITATE
Șoseaua Pandurilor, nr. 68-72, sector 5, București
Telefon: (021) 319.56.49
Fax: (021) 319.55.93
E-mail: cssas@unap.ro
Adresă web: <http://cssas.unap.ro>

B. 141/160

C 385/2005